Valiokunnan lausunto MmVL 21/2024 vp– HE 121/2024 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 121/2024 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Nicoleta Kaitazis, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Harri Haavisto, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylitarkastaja Veli-Pekka Reskola, maa- ja metsätalousministeriö
- juristi Oona Niemi, Energiavirasto
- johtava asiantuntija Mari Tenhovirta, Energiavirasto
- toiminnanjohtaja Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Luonnonvarakeskus
- Suomen ilmastopaneeli
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
- Bioenergia ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Koneyrittäjät ry
- Metsäteollisuus ry
- Sahateollisuus ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- Ruokavirasto

Valmis
5.1

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä jakeluvelvoitteesta

Uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (jakeluvelvoitelaki) tarkoituksena on edistää uusiutuvien polttoaineiden käyttöä moottoribensiinin, dieselöljyn ja maakaasun korvaamiseksi liikenteessä. Hallituksen esityksen pääasiallisena tavoitteena on saattaa jakeluvelvoitelaki ja siihen liittyvä muu lainsäädäntö vastaamaan hallitusohjelman kirjauksia sekä muutoksia, joita on tehty uusiutuvan energian käytön edistämistä koskevaan direktiiviin eli niin sanottuun RED III -direktiiviin. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuosien 2025—2027 jakeluvelvoitetasoja hallitusohjelman mukaisesti niin, että ne nousevat maltillisesti kuluvan vuoden jakeluvelvoitetasosta, mutta ovat silti nykylainsäädäntöä alemmalla tasolla. Myös lisävelvoitteen tasoja alennettaisiin vuosiksi 2026 ja 2027. Hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutoksia vuosien 2028—2030 jakeluvelvoitetasoihin. Jakeluvelvoite nousee esityksen mukaan nykyisestä 13,5 prosentista vaiheittain 22,5 prosenttiin vuoteen 2027 mennessä ja edelleen 31 prosenttiin vuonna 2028.

Muita hallituksen esitykseen sisältyviä muutoksia ovat ehdotus nykylaissa säädettyjen seuraamusmaksutasojen alentamiseksi vuosiksi 2024—2027. Muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville polttoaineille (RFNBO) esitetään asetettavaksi oma, asteittain nouseva vähimmäisosuusvelvoite vuosille 2028—2030. Näiden RFNBO-polttoaineiden vähimmäisosuusvelvoite on esityksen mukaan neljä prosenttiyksikköä vuonna 2030. Hallituksen esityksen mukaan RED III -direktiiviä kunnianhimoisemman RFNBO-polttoaineita koskevan vähimmäisosuusvelvoitteen katsotaan edistävän kansallisen vetytalouden kehitystä, bioperäisen hiilidioksidin talteenottoa ja käyttöä sekä uusien investointien syntyä Suomessa. Lisäksi jakeluvelvoitteen täyttämiseksi käytettävissä olevien keinojen valikoimaan lisätään hallituksen esityksen mukaan yleisesti saatavilla olevien latauspisteiden kautta liikenteeseen toimitettu uusiutuva liikennesähkö.

Tieliikenteen päästövähennyskeinoja ovat jakeluvelvoitteen lisäksi muut toimet tieliikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönoton edistämiseksi sekä EU:n ilmastolainsäädännön perusteella laajeneva päästökauppa. Eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä myös hallituksen esitys laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta (HE 119/2024 vp), josta maa- ja metsätalousvaliokunta antaa erikseen lausunnon talousvaliokunnalle. Jakeluvelvoitteen muutoksilla on vaikutusta myös siihen, kuinka suuri osuus polttoainesekoitteesta on fossiilista polttoainetta ja siten uuden päästökauppaa koskevan lain soveltamisalan piirissä. Valiokunta korostaa, että tieliikenteen päästöjä ja ohjauskeinoja on tarpeen tarkastella kokonaisuutena ja arvioida myös säädösehdotusten yhteisvaikutuksia.

Hallituksen esityksessä esitetyn arvion mukaan jakeluvelvoitteen alentaminen vuosina 2025—2027 vähentää merkittävästi uusiutuvien polttoaineiden tarvetta tieliikenteessä. Vuosina 2025—2027 jakeluvelvoitteen alennetut tasot laskevat dieselin pumppuhinta-arvioita noin 6—7 senttiä per litra ja E10 bensiinin pumppuhinta-arvioita saman verran eli noin 6—7 senttiä per litra riippuen tarkastellusta vuodesta. Pumppuhinta-arvioihin liittyy kuitenkin epävarmuuksia, koska polttoaineiden hintaan vaikuttavat olennaisesti öljyn maailmanmarkkinahinta sekä sääntelymuutokset muun muassa fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupassa ja polttoaineen

verotuksessa. Jakeluvelvoitteen tasojen muutokset lisäävät hallituksen esityksessä esitetyn arvion mukaan tieliikenteen päästöjä 1,342 milj. tonnia vuonna 2025, 0,993 milj. tonnia vuonna 2026 ja 0,759 milj. tonnia vuonna 2027 verrattuna nykylainsäädäntöön. Jakeluvelvoitteen lisävelvoitteen alentamisen ja uuden vähimmäisosuusvelvoitteen on hallituksen esityksessä arvioitu hidastavan biokaasun kysynnän kasvua, lisäävän epävarmuutta tulevasta kysynnästä ja siten heikentävän alan investointien houkuttelevuutta.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan toimialaa koskevat erityisesti esityksen vaikutukset maatilojen yhteydessä oleviin biokaasulaitoksiin sekä maaseutuyritysten pieniin biokaasulaitoksiin. Valiokunta toteaa, että biokaasun tuotannon edistäminen mahdollistaa ruokaketjun ilmastopäästöjen vähentämisen niin alkutuotannossa kuin jalostavassa teollisuudessa. Samalla se tukee energia- ja lannoiteomavaraisuutta sekä tarjoaa alkutuotannolle uusia tulonlähdemahdollisuuksia. Maatilojen yhteydessä olevat biokaasulaitokset ovat tällä hetkellä kokoluokaltaan pieniä ja useimmiten niissä tuotetaan tilakeskuksen tarvitsema sähkö ja lämpö. Biokaasun liikennekäytön lisääntyminen voi avata uusia näkymiä myös maatilasektorin biokaasutuotannolle. Biokaasun etuna on, että kaasukäyttöisiä ajoneuvoja on saatavilla myös raskaaseen liikenteeseen.

Hallitusohjelman mukaan biokaasun investointiympäristöstä huolehditaan ja etenkin raskaan liikenteen tarpeisiin soveltuvan kotimaisen biopolttoaineen ja biokaasun valmistusta ja jakelua edistetään. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, lisäävät biokaasun jakeluvelvoitteeseen tehtävät muutokset kuitenkin epävarmuutta, mikä heijastuu negatiivisesti biokaasualalla tehtäviin investointipäätöksiin. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tätä valitettavana ja katsoo, että energiaomavaraisuuden, huoltovarmuuden ja päästövähennystavoitteiden näkökulmasta maatilojen investoinnit biokaasulaitoksiin ovat jatkossakin tärkeitä. Hallitusohjelman mukaan biokaasutuotannon lisäämiseksi huolehditaan kannustavasta rahoituksesta ja nopeutetaan luvitusta. Valiokunta kiirehtii näiden hallitusohjelman mukaisten toimien edistämistä.

Jakeluvelvoitteen ylitäyttö

Jo voimassa olevassa jakeluvelvoitelaissa säädetään jakeluvelvoitteen ylitäytöstä eli jakelijan mahdollisuudesta hyödyntää jakeluvelvoitteen ylittävä määrä kulutukseen toimitettuja uusiutuvia polttoaineita seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitetta laskettaessa. Siirtyvä määrä voi pääsääntöisesti olla enintään 30 prosenttia sen kalenterivuoden jakeluvelvoitetta vastaavasta energiamäärästä, jolloin ylitys tapahtui. Tähän ylitäyttöä koskevaan rajoitukseen on kuitenkin säädetty määräaikaisia poikkeuksia vuosille 2022 ja 2023. Poikkeussäännösten mukaan vuosien 2022 ja 2023 ylitäyttö voidaan ottaa kokonaisuudessaan huomioon seuraavan kalenterivuoden jakeluvelvoitteen täytössä. Hallituksen esityksessä esitettyjen alustavien tietojen mukaan ylitäyttö on vuosina 2022 ja 2023 ollut merkittävä. Esimerkiksi vuonna 2023 toteutunut jakeluvelvoite oli 18,62 prosenttia velvoitteen ollessa 13,5 prosenttia.

Hallituksen esityksessä esitetään muutoksia ylitäyttöä koskeviin säännöksiin siten, että niissä otetaan huomioon jakeluvelvoitteen soveltamisalan laajentuminen uusiutuvaan liikennesähköön ja mahdollisuus jakeluvelvoitteen täyttöön myös joustomekanismilla. Lisäksi hallituksen esityksessä esitetään vuoden 2023 ylitäyttöä koskevan säännöksen voimassaolon jatkamista vuoden 2025 loppuun asti, koska vuoden 2024 kulutukseen toimitettujen polttoaineiden määrä

vahvistetaan vasta tuolloin Energiaviraston toimesta. Valiokunnalle toimitetuissa lausunnoissa on nostettu esiin mahdollisuus sallia ennakkoon määräaikainen lisävelvoitteen ylitäyttömahdollisuus vuosille 2025—2027 vastaavasti kuin vuosille 2022—2023. Määräaikainen ylitäyttömahdollisuus voi osaltaan auttaa loiventamaan vuosien 2027—2028 välistä velvoitetason 8,5 prosenttiyksikön nousua. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää jakeluvelvoitteen ylitäyttöä tärkeänä keinona luoda joustavuutta lainsäädäntöön ja katsoo, että määräaikaisen ylitäytön jatkamista myös tulevina vuosina on perusteltua harkita.

Jakeluvelvoitteen joustomekanismi

Hallituksen esityksessä esitetään säädettäväksi niin sanotusta jakeluvelvoitteen joustomekanismista, jonka puitteissa jakelija voi täyttää jakeluvelvoitetta rahoittamalla Suomessa toteutettavia muita vaihtoehtoisia taakanjakosektorin ja maankäyttösektorin päästövähennystoimia. Joustomekanismilla täytettävän jakeluvelvoitteen osuutta esitetään rajoitettavaksi, sillä tarkoitus on ensivaiheessa pilotoida joustomekanismin toimivuutta. Maankäyttösektoriin kohdistuvien vaihtoehtoisten päästövähennystoimien voimaantulo esitetään porrastettavaksi siten, että maankäyttösektorin toimet voidaan hyväksyä jakeluvelvoitteeseen viimeistään vuodesta 2028 alkaen. Jakeluvelvoitteen joustomekanismi on jakelijavetoinen eli jakelijan on itse löydettävä kumppanit, joiden kanssa se toteuttaa vaihtoehtoisia päästövähennystoimia. Joustomekanismista voivat hyötyä erityisesti vaihtoehtoisia päästövähennystoimia toteuttavat yritykset, mutta toiminnan laajuus riippuu jakelijoiden halukkuudesta hyödyntää joustomekanismia. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että joustomekanismia koskeva ehdotus ja taakanjakosektorin ulkopuolisten toimenpiteiden huomioon ottaminen mekanismissa on lähtökohtaisesti kannatettavaa.

Esityksen mukaan taakanjakosektoriin kohdistuvilla vaihtoehtoisilla päästövähennystoimilla on mahdollista täyttää 5,5 prosenttiyksikköä jakeluvelvoitteesta. Myöhemmin valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että 5,5 prosenttiyksiköstä yhden prosenttiyksikön voi täyttää myös maankäyttösektoriin kohdistuvilla päästövähennystoimilla. Päästövähennystoimen on täytettävä laissa säädetyt hyväksymisen edellytykset. Esityksen mukaan edellytyksenä on ensinnäkin, että päästövähennystoimet ovat pysyviä ja lisäisiä. Lisäksi toimella saavutetun kasvihuonekaasupäästövähenemän tulee olla kaksinkertainen verrattuna yhden megajoulen dieselin aiheuttamaan kasvihuonekaasupäästöön. Valiokunta toteaa, että tämä joustomekanismille esitetty kaksinkertaisen tuoton vaatimus on tiukempi kuin muilla jakeluvelvoitteeseen hyväksyttävillä toimilla. Vaatimukset päästövähennystoimella saavutetun kasvihuonekaasuvähenemän lisäisyydestä, pysyvyydestä, kaksinkertaisuudesta ja varmennetusta luotettavuudesta ovat samat kuin mitä on esitetty vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden hiiliyksiköiden hyvityskelpoisuudelle.

Joustomekanismin päästövähennystoimien lisäisyysvaatimuksella on kaksi ulottuvuutta: sääntelyllinen lisäisyys ja taloudellinen lisäisyys. Ollakseen lisäinen toimen tulee ylittää EU:n ja kansallisen tason lakisääteiset vaatimukset yksittäisen toimijan tasolla. Lisäksi jakelijan tulee osoittaa, että toimea ei toteuttaisi ilman jakeluvelvoitteen joustomekanismin kautta tulevaa rahoitusta. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan Suomen kansallinen strategiasuunnitelma pitää sisällään tukielementtejä erilaisille maataloudesta peräisin olevien kasvihuonekaasupäästöjen

vähennystoimille. Tämä tulee ottaa huomioon arvioitaessa joustomekanismiin tulevien toimien lisäisyyttä sekä toimeenpanoa ja kannustinvaikutusta yksittäisen viljelijän näkökulmasta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esitettyyn joustomekanismiin sopivia vaihtoehtoisia päästövähennystoimia on löydettävissä sekä maataloudesta että maankäyttösektorilta. Maankäyttösektorilla tapahtuvat ilmastovaikutukset lasketaan osaksi kansallista maankäyttösektorin kasvihuonekaasuinventaariota. Näin ne eivät suoranaisesti hyödytä taakanjakosektorin velvoitteiden täyttämistä, mutta tuovat joka tapauksessa kansallisesti tärkeitä ilmastohyötyjä. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan kustannustehokkaimmat ja skaalattavimmat toimenpiteet löytyvät todennäköisesti heikkotuottoisten ja tuotannosta poistuneiden turvepeltojen vettämisestä. Mikäli joustomekanismiin liittyvä ajankäyttö ja hallinnolliset kustannukset ovat viljelijälle maltilliset, voi joustomekanismista syntyä huomattava lisäkannustin turvemaiden päästöjen vähentämiseksi.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan saamassa selvityksessä on esitetty huolia siitä, kuinka laajasti joustomekanismia kyetään käytännössä hyödyntämään. Kriteerien toteen näyttäminen vaatii merkittäviä dokumentointi- ja todentamistoimenpiteitä. Hallituksen esityksessä joustomekanismin päästövähennystoimen hyväksymishakemuksia on arvioitu tehtävän Energiavirastolle vuosittain 4—6 kappaletta. Joustomekanismiin liittyvät tehtävät lisäävät hakemusten maltillisesta määrästä huolimatta hallituksen esityksen mukaan merkittävästi Energiaviraston työmäärää. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että joustomekanismista toimijoille ja viranomaisille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa pyritään välttämään ja järjestelmää kehittämään siitä saatavien kokemusten perusteella siten, että mekanismia voidaan myös käytännössä hyödyntää.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto MmVL 21/2024 vp

Helsingissä 6.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Helena Marttila sd
jäsen Anders Norrback r
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd (osittain)
varajäsen Petri Huru ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina

Eriävä mielipide 1

Perustelut

Hallituksen esitys (HE 121/2024 vp) vaikuttaa negatiivisesti liikenteen päästötavoitteen saavuttamiseen ja vaarantaa siten Suomen velvoitteet niin EU- kuin kansallisella tasolla. Liikennesähkön lisääminen jakeluvelvoitteeseen, seuraamusmaksujen alentaminen sekä uusi ehdotettu joustomekanismi lisäävät kaikki päästöjä ja vaikeuttavat siten liikenteen päästötavoitteen saavuttamista. Joustomekanismi tuo lisäksi merkittävää hallinnollista taakkaa viranomaisille, kuten valiokuntakin toteaa.

Päästövähennysten toteutumisen ja investointiympäristön ennakoitavuuden kannalta on välttämätöntä, että velvoitteen taso palautetaan kasvu-uralle vuotta 2030 kohti. Yhdymme valiokunnan huoleen kehittyneiden biopolttoaineiden ja biokaasun velvoitetason laskun vaikutuksista alan kehittymiselle ja investoinneille. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, lisäävät kehittyneiden biopolttoaineiden ja biokaasun jakeluvelvoitteeseen tehtävät muutokset epävarmuutta, mikä heijastuu negatiivisesti biokaasualalla tehtäviin investointipäätöksiin. Pidämme tätä valitettavana ja katsomme, että energiaomavaraisuuden, huoltovarmuuden ja päästövähennystavoitteiden näkökulmasta maatilojen investoinnit biokaasulaitoksiin ovat jatkossakin tärkeitä eikä jakeluvelvoitetta tule kehittyneiden biopolttoaineiden eikä biokaasun osalta laskea.

Yllä olevan johdosta esitämme talousvaliokunnan harkittavaksi, että jakeluvelvoitetasoja ja lisävelvoitteen tasoja ei alenneta, vaan pidetään nykylaki niiltä osin voimassa, eikä myöskään seuraamusmaksuja alenneta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 6.11.2024

Piritta Rantanen sd
Helena Marttila sd
Timo Suhonen sd
Tiina Elo vihr
Veronika Honkasalo vas

Eriävä mielipide 2

Perustelut

Keskusta katsoo hallituksen valmistelemien lainsäädäntömuutosten heikentävän polttoainemarkkinoiden toimintaympäristön ennakoitavuutta ja vaarantavan vakavalla tavalla uusiutuvien polttoaineiden ja aivan erityisesti biokaasutuotannon tulevaisuuden Suomessa. Hallituksen esityksessä jakeluvelvoitetasojen korotuksia muutettaisiin siten, että prosentuaalisesti suurimmat korotukset ajoittuisivat vuosille 2028—2030. Keskusta katsoo tämän yhdistettynä päästökaupan käyttöönottoon vuonna 2027 johtavan suurella todennäköisyydellä vuosikymmenen loppupuolella ennenkokemattomaan liikennepolttoaineiden hintojen nousuun. Jakeluvelvoitteen noston olisi perusteltua olla esitettyä tasaisempi. Nyt velvoite on nousemassa yhtenä vuonna 8,5 prosenttiyksikköä eli peräti yli 37 prosenttiin vuonna 2028. Keskusta vetoaa talousvaliokuntaan, että se selvittäisi huolellisesti hallituksen edistämien lakimuutosten yhteisvaikutuksen liikennepolttoaineiden hintaan sekä sen, miten jakeluvelvoitteessa päästään realistisesti vuoden 2027 tasosta vuosien 2028—2030 velvoitetasolle. Jakeluvelvoitteen tarkoituksenahan on siirtyä portaittain ulkomaisista fossiilisista polttoaineista kohti kotimaista uusiutuvaa.

Keskusta katsoo biokaasuntuotannolla olevan huomattavaa potentiaalia maaseutuyritysten uutena elinkeinona. Mikäli hallituksen esittämät lainsäädäntömuutokset toteutuvat, ovat lukuisat jo suunnitellut investoinnit alalle kuitenkin vaarassa jäädä kokonaan toteutumatta. Alan toimijoiden viesti on ollut hyvin selvä. Investointipotentiaalin toteutumisen edellytyksenä on ennustettava toimintaympäristö. Hallitusohjelman kirjausten vastaisesti hallitus on tehnyt toistaiseksi vain biokaasuntuotannon toimintaedellytyksiä heikentäviä lainsäädäntöhankkeita, kuten todentamisvelvoitteen käyttöönottoa jopa maatilakokoluokan biokaasulaitoksilla.

Jakeluvelvoitteen muutosten ohella hallitus on heikentämässä biokaasun asemaa suhteessa muihin uusiutuviin polttoaineisiin esittämällä jopa RED III -direktiiviä kunnianhimoisempaa RFNBO-polttoaineita sähköpolttoaineet) koskevaa vähimmäisosuusvelvoitetta. Esitetyllä tavalla RFNBO-polttoaineet tulisivat korvaamaan myös uusiutuvia polttoaineita. Hallitus on tällä tavoin lisäämässä kannustumia uusiutuvan vedyn tuotannolle kotimaisten biopolttoaineiden ja biokaasuntuotannon kannustimia heikentämällä.

Keskustan mielestä järkevämpää olisi korvata fossiilisia polttoaineita, ei kestäviä biopolttoaineita ja biokaasua. Keskusta katsoo, että uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa tulisi edistää lähtökohtaisesti yhdenvertaisesti. Sen sijaan, että nostettaisiin RFNBO:n vähimmäisvelvoitetta, olisi perustellumpaa nostaa jakeluvelvoitteen lisävelvoitetta, jonka voi täyttää sekä kestävillä biopolttoaineilla, että RFNBO- polttoaineilla. Keskusta vaatii uusiutuvien polttoaineiden osalta teknologianeutraaliutta, jotta saamme investointeja Suomeen. Vaarana on, että parhaillaan valmisteilla olevat biokaasulaitosinvestoinnit jäävät toteutumatta, mikä heikentäisi Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta polttoaineissa ja lannoitteissa.

Jotta biokaasuala uskaltaisi investoida tarvittaisiin johdonmukainen selkeä näkymä tulevaisuudesta. Kun biopolttoaineen kysyntä sakkaa aina vuoteen 2028 asti, tarvittaisiin

ehdottomasti edes niin sanottu ylitäyttömahdollisuus, eli mahdollisuus täyttää jakeluvelvoitetta jo ennakkoon. Pilaantuneet tai vahingoittuneet viljakasvit tulisi aina luokitella jätteeksi ja niiden kuuluisi kuulua A-kategoriaan.

Hallituksen esityksen mukaan polttoaineiden jakelija voi täyttää jakeluvelvoitetta myös rahoittamalla Suomessa toteutettavia muita vaihtoehtoisia taakanjakosektorin ja maankäyttösektorin päästövähennystoimia. Lähtökohtaisesti kannatettavaan esitykseen sisältyy merkittävä epäkohta. Keskusta katsoo, että joustomekanismiin olisi sallittava maankäyttösektorin toimia enemmän kuin prosenttiyksikön verran ja aiemmin kuin viimeistään vuonna 2028. Nykytietojen valossa kriteerien toteen näyttäminen vaatii merkittäviä dokumentointi- ja todentamistoimenpiteitä. Lisäksi hyväksymishakemusprosessi vaikuttaa työläältä. Joustomekanismin todentamismenettely tulee muuttaa sellaiseksi, että taakanjakosektorin (maatalous) toimenpiteitä voidaan todellisuudessa sisällyttää mukaan. Menettelynä voi olla esimerkiksi suora Energiaviraston päätös ilman todentamismenettelyä tai todentamismenettelyn käyttö pelkästään investointivaiheessa. Yksityisten hiilimarkkinoiden edistämiseksi kompensaatiotoimenpiteiden tulee olla verovähennyskelpoisia. Keskusta vetoaa talousvaliokuntaan, että se edistäisi maankäyttösektorin joustomekanismin toimien kasvattamismahdollisuutta yli yhden prosentin.

Lisäisyysvaatimuksia tulee selventää siten, että aikaisemmin esim. CAP:ssa tuettuja toimintoja voidaan saada joustomekanismin piiriin. Ei ole myöskään oikein, että maanomistajalta kysymättä niin sanotussa kaksoislaskennassa 50 prosenttia viljelijän hiilensidonnasta ulosmitataan valtiolle ilman, että kukaan on kysynyt lupaa tähän. Kannattavuutta maatalouden päästöjen vähentämiseen lisää, jos valtiolle menevä osuus on huomattavasti pienempi, esimerkiksi 20 prosenttia.

Orpon hallituksen kehysriihessä päättämä ammattidiesel-palautusjärjestelmä tulee ottaa käyttöön viimeistään vuoden 2027 alussa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 6.11.2024

Anne Kalmari kesk
Eerikki Viljanen kesk